

Column

Matthijs Kaaks

Zou ABN AMRO een dossier hebben over mr. Willems, president van de Ondernemingskamer van het hof in Amsterdam? Waar hij bankiert, waar hij heeft gestudeerd, wie zijn vrienden zijn? Amerikaanse advocaten vinden het normaal hiernaar onderzoek te doen. Denk aan de talrijke bureaus die in de Verenigde Staten rapporteren over de achtergrond van juryleden.

Wie weet wees ABN AMRO jaren geleden een hypotheekaanvraag van Willems af en werd hij door Fortis met open armen binnengehaald. Zou dat het oordeel van mr. Willems hebben beïnvloed? Zou kunnen. Ook een psychologisch profiel kan daarbij van belang zijn. Rechtspraak is mensenwerk, hoe technocratisch de rechtspleging soms ook lijkt. Persoonlijke opvattingen of de levensovertuiging van rechters zullen bewust of onbewust doorwerken in rechterlijke uitspraken.

Een rechter die lid is van de SP zal minder snel een stakingsverbod opleggen dan een rechter die behoort tot de rechtervleugel van de VVD. En wat te denken van gescheiden rechters in familiezaken die oordelen over een omgangsregeling? Of een amateur-ornitholoog die beslist over de rechtmatigheid van de aanleg van een weg door een vogelreservaat?

Onlangs verloor de Vereniging tegen de Kwakzalverij een smaadzaak die was aangespannen door alternatief geneeskundige Sicksesz. De vereniging had Sicksesz bij herhaling publiekelijk als kwakzalver aangemerkt. Het hof vond dit smadelijk.

Wie kent de rechter?

Achteraf ontdekte de Vereniging tegen de Kwakzalverij dat de voorzitter van de kamer die hierover oordeelde, lid was van de mystieke Soefi-beweging die onder meer uitdraagt dat ziekten te genezen zijn door meditatie en gebed. Als de vereniging dit van te voren had geweten, zou ze de rechter dan met succes hebben kunnen wraken? Dat lijkt onwaarschijnlijk. Het zou tot een dagelijkse stroom van wrakingen kunnen leiden. Niettemin had de vereniging haar kennis kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld door in pleidooi de rechter voor te houden: 'Misschien vindt u de alternatieve geneeskunde wel sympathiek. Verliest u echter niet uit het oog etc.'

Wie geen forumkeuze heeft, zal moeten afwachten welke rechter hij treft. De praktijk van de zaakstoedeling is een tombola. Zo hoorde ik eens het verhaal over een verhuurder die door zijn eigen vrouw op straat was gezet en toen introk in een leegstaande kamer van het studentenhuus dat hij verhuurde aan jonge studentes. De studentes eisten in kort geding dat hij vertrok. De verhuurder was amper ter zitting verschenen of een briesende rechter (een vice-president van de rechtbank Den Haag) beet hem toe waar hij mee bezig dacht te zijn en gelastte hem onmiddellijk het studentenhuus te verlaten. Het bleek dat de rechter zelf twee studerende dochters had.

Het kan – zeker bij een kort geding – dus geen kwaad af en toe te informeren naar de achtergrond van een behandelend rechter. Ius curia novit, luidt het adagium. Maar: quis novit curiam?

Algemene Raad botst met Afgevaardigden

Zeer tegen de zin van de Algemene Raad (AR) heeft het College van Afgevaardigden (CvA) op 28 juni jl. ingestemd met een motie waarin het de AR verzoekt het Jaarcongres volgend jaar te houden in Assen. 'We koersen aan op een frontale botsing,' waarschuwde beoogd deken Willem Bekkers tevergeefs.

Afgevaardigden klagen al langer dat zij over tal van belangrijke onderwerpen niet tijdig worden geïnformeerd. Zo zou de AR zonder voorafgaand overleg standpunten hebben ingenomen in gesprekken met Tweede-Kamerleden.

• Zie op p. 428 het uitgebreide verslag van deze collegevergadering

Advocaat bij verhoor in Amsterdam en Rotterdam

Het experiment met de advocaat bij politieverhoor zal plaatsvinden in de regio's Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond. Dat heeft minister Hirsch Ballin van Justitie in een brief aan de Tweede Kamer bekendgemaakt. Volgens Hirsch Ballin brengt een reële uitleg van de motie-Dittrich mee dat de daarin gebezigde term 'eerste verhoor' niet zo kan worden opgevat 'dat daaronder achteraf ook het tweede, derde, vierde verhoor en verder worden begrepen. De zinsnede "eigenlijk gaat het om het eerste grote verhoor dat de verdachte wordt afgenomen", uitgesproken door de heer Dittrich op 19 april 2006, geeft duidelijk aan waar het hem om ging,' aldus de minister. Wel kan de verdachte verzoeken om aanwezigheid van zijn raadsman bij verhoren ná het eerste verhoor, hetgeen de politie 'niet lichtvaardig' mag afwijzen.

Motie rechtsbijstand niet aangenomen

De motie van D66 om de door de regeringscoalitie voorgenomen bezuinigingen op de rechtsbijstand (25 miljoen in 2008 en telkens 50 miljoen voor de jaren daarna) ongedaan te maken, is niet door de Tweede Kamer aangenomen. Dat bleek dinsdag tijdens de stemmingen over de vier moties die zijn ingediend naar aanleiding van het Algemeen Overleg over de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie Advocatuur. De oppositie stemde overwegend vóór de motie, maar de regeringspartijen stemden tegen. Het is nog altijd niet duidelijk hoe de bezuinigingen op de rechtsbijstand precies zullen worden ingevuld.

Ook een motie van de VVD om een experiment met *no cure no pay* mogelijk te maken, haalde het niet. Twee andere moties werden wel aangenomen. In de motie van Van Vroonhoven-Kok (CDA) wordt de regering verzocht het voorgenomen experiment met *no win no fee* alleen toe te staan 'als de onafhankelijkheid van de advocaat niet in het geding is en vast staat dat dit leidt tot een verbetering van de toegang tot het recht van de rechtzoekende'. In de motie-Wolfsen wordt de regering verzocht om een spoedprocedure op te nemen in de Advocatenwet, waarbij een advocaat door of op verzoek van de deken op korte termijn kan worden geschorst, dan wel een andere voorziening kan worden getroffen ten aanzien van een advocaat 'die tuchtrechtelijk ernstig dreigt te ontsporen'.